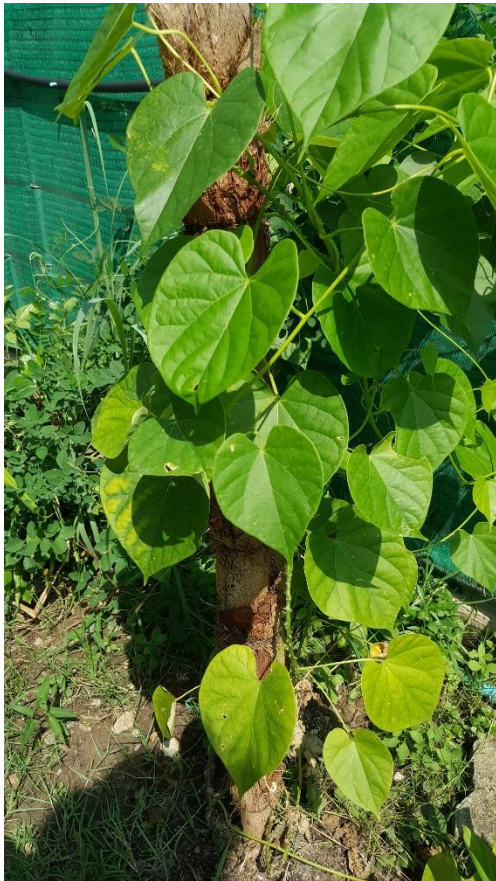

บอระเพ็ด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tinospora crispa* (L.) Miers ex Hook.f.& Thomson.

วงศ์ Menispermaceae

ไม้เถา เลื้อย เถาสีเขียว เมื่ออ่อน เมื่อแก่ มีเปลือกสีเทา มี
ปุม ปม รสขมจัด ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ ดอกออกตามซอก
ใบ เป็นดอกแยกเพศ อยู่ต่างซอ ในต้นเดียวกัน บริเวณที่ออกดอก
ใบมักร่วง ผลสีเขียวอมเหลือง

ส่วนที่ใช้ เถา

สรรพคุณ แก้ไข้ ช่วยเจริญอาหาร

ขนาดที่ใช้ ใช้เถา ครั้งละ 2 ศีบครึ่ง ต้ม 3 เอา 1 ต้มก่อนอาหาร
วันละ 2 ครั้ง เข้า-เย็น เมื่อมีอาการไข้ (สมุนไพรในงานสาธารณสุข
มูลฐาน)

ข้อควรระวัง อาการไม่ดีขึ้นภายใน 3 วัน ควรปรึกษาแพทย์ และ
การรับประทานบอระเพ็ดในขนาดสูง หรือใช้เป็นเวลานาน อาจมี
ปัญหาต่อการทำงานของตับ

ข้อมูลเพิ่มเติม สารสำคัญที่พบในเถาบอระเพ็ด ได้แก่ สารกลุ่มฟลาโวนอยด์ แอลคาลอยด์ ลิกแนน และไดเทอร์ปีนอยด์ ซึ่งเป็นสารกลุ่มหลักที่สำคัญที่พบ ตัวอย่างเช่น borapetoside A-F, rumphioside และ tinosporoside A-D ซึ่งสารสำคัญในกลุ่มนี้ทำให้บอระเพ็ดมีรสขม ช่วยกระตุ้นความอยากอาหาร ในตำรายาจากสมุนไพรที่ระบุในบัญชียาหลักแห่งชาติ ได้ระบุการใช้เถาบอระเพ็ดเป็นองค์ประกอบในตำรับยาหลายชนิด เช่น ยาหอมนวโกฐ ยาหอมอินทจักร ยาลดไข้จันทน์ลีลา เป็นต้น¹

มีการศึกษาพบว่าสารสกัดเถาบอระเพ็ดฤทธิ์ในการลดน้ำตาลในเลือดในระดับสัตว์ทดลอง จึงได้มีการศึกษาทางคลินิก โดยให้ผู้ป่วยเบาหวานได้รับผงเถาบอระเพ็ดขนาด 1 กรัม วันละ 3 ครั้ง เป็นเวลา 6 เดือน พบว่าผลการลดระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้รับบอระเพ็ด แต่พบว่าเกิดอาการข้างเคียง โดยผู้ป่วยในกลุ่มที่ได้รับบอระเพ็ดอย่างต่อเนื่อง มีค่าเอนไซม์ตับเพิ่มขึ้น และค่าเอนไซม์กลับมาเป็นปกติหลังจากหยุดใช้² นอกจากนี้ยังมีรายงานการเกิดพิษต่อตับเพิ่มเติม โดยผู้ป่วยที่ได้รับประทานบอระเพ็ดในรูปแบบลูกกลอน 10 เม็ด ต่อวัน เป็นเวลา 2 เดือน ทำให้เกิดภาวะดีซ่าน แสดงถึงภาวะที่ตับทำงานผิดปกติ³ ดังนั้น จึงไม่แนะนำให้ใช้บอระเพ็ดในรูปแบบสมุนไพรเดี่ยว ในขนาดสูง และเป็นเวลานาน

เอกสารอ้างอิง

¹ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ประกาศ ณ วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2561 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2561

²Ahmad W, Jantan I, Bukhari SNA. *Tinospora crispa* (L.) Hook. f. & Thomson: A Review of Its Ethnobotanical, Phytochemical, and Pharmacological Aspects. 2016;7(59).

³Langrand J, Regnault H, Cachet X, Bouzidi C, Villa AF, Serfaty L, et al. Toxic hepatitis induced by a herbal medicine: *Tinospora crispa*. *Phytomedicine*. 2014;21(8):1120-3.